

RAPPORT
for KULTURPROSJEKTER
DKS OSLO Våren 2009

Beierbruas Barn

Rapport fra 10 kreative dager i Oskar Braathens verden ved Beierbrua

Team:

Anne Mette Hegdahl - Sagene Central/Hølse-Lovisas Hus - historisk/litterær vandring

Torun Katarina Linge - maleverksted

Jon Halvor Bjørnseth - musikkverksted + webpublisering

Deltagende skoler: **Bjølsen, Seterbråten, Lilleaker (2 x), Høybråten, Kampen, Trasop(2 x), Maridalen**
tilsammen ca. 10 X 27 elever = **270 elever**

Målsettingen med prosjektet var å la skoleelever forme sine egne kunst- og musikkuttrykk basert på inspirasjon fra de historiske omgivelsene på Sagene og fra Oskar Braatens beretninger om arbeiderungene ved Beierbrua. Et tilleggsmål var at resultatene skulle gjøres tilgjengelig på internett slik det nå gjør på :
<http://drivhuset.musikkverksted.no/beierbrua/>

HISTORIE:

Dagen startet kl. 09.30 ved Hølse-Lovisas Hus der **Anne Mette Hegdahl** fra Sagene Central tok klassen med på en historisk vandring langs elva med utsyn mot spinneriet og veveriet og opp til murgården der Oskar Braathen vokste opp. De første dagene var det sprengkaldt og derfor ble vandringen gjort relativt kort mens resten av historiene ble fortalt inne i Hølse-Lovisas Hus. Anne Mette laget et manus for sin presentasjon som balanserer fint mellom formidling av historiske fakta og engasjerende beretninger fra Oskar Braatens fortellinger og fra hans eget liv. Elevene satte stor pris på å bli tildelt roller underveis i fortellingene, og hadde på seg ulike skjerf og luer som passet til de ulike karakterene. Se også oppsummering - vedlegg 1.

Kl. 10.30 ble gruppen fulgt fra Hølse-Lovisas Hus opp til Biermannsgården. Her var det samling i stuene der Torun og Jon Halvor spurte om hva elevene husket best fra omvisning og fortellinger. Noen ganger var det kortspill med knapper som innsats, noen ganger brua, fabrikkene og ikke minst de konkrete Braaten-skikkelsene som Gustav, Mathilde og Leo. Utifra disse stikkordene ga vi noen eksempler på hvordan kunstnere og komponister kan velge å bruke historisk eller litterært materiale som utgangspunkt. I tillegg fikk elevene vite at lyd og bilde fra dagens verksted ville bli lagt ut på internett. Etter denne korte introduksjonen ble elevene fordelt i to grupper med maks 12 til malerverkstedet og resten (maks 18) til musikkverkstedet. Men før arbeidet kunne starte var det best å gjøre unna dagens matpakke - med tilbud om ekstra varm eller kald drikke fra Biermannsgården - noe som var populært på kalde dager.

MALING:

Litt etter kl. 11 var vi som regel i gang med det kreative. Bilde-gjengen fikk en egen introduksjon med Torun som både gikk på tematikk og teknikk. Første stadium var å lage skisser og ideer som senere ble gjennomført i større format med akrylmaling. Utfordringen gikk bl.a. på å la elevene jobbe med farger og flater på en annen måte enn når de jobber med strekbasert tegning slik de fleste er vant til fra før. Noen dager valgte Torun å la alle produsere skisser med lukkede øyne, for å fange bevegelsene i motivene uten å bli bundet av strekenes presisjon. Andre dager var konstruksjon av geometriske former basert på mandalamaling en inspirasjonskilde i tillegg til Beierbrua-tematikken. Enkelte dager fikk elevene blande inn andre materialer i malingen som sand, tekstiler, tråder og knapper for å skape andre teksturer. Se egen beskrivelse - vedlegg 2.

MUSIKK:

Biermannsgårdens stue var full av sjeldne instrumenter. Det var metall-lyder, tre-lyder, blåselyder og strengelyder pluss kontaktmikrofoner som gjorde at alt fra knappe-trilling til snøklump-knusing ble forsterket. Jon Halvor ledet an og organiserte de mange forslag og innspill som strømmet på fra elevene. Noen grupper var opptatt av musikkens *program* der et konkret handlingsforløp blir til musikk: visergutten som løper med mat-spenn til arbeiderne, arbeidsdagen på fabrikken osv. Andre grupper ble mer opptatt av å utforske spennende stemninger og rytmer uten å følge en historie trinn for trinn.

PRESENTASJON:

De siste femten minuttene fram til kl. 13 ble brukt til en felles presentasjon. Først kom elevene fra maleverkstedet bærende inn i stua med sine bilder og høstet applaus for hver og én. Torun hadde også sørget for å knipse bilder av alle motivene. Når alle malerne var på plass startet musikken - som oftest med ett verk fremført live, og evt. flere verk avspilt i form av lydopptak. På denne måten fikk dagen en fin avrundning der alle fikk se og høre hverandres bidrag. Både lydopptak og bilder ble etter en dag eller to lagt ut på prosjektets spesial-side der bilder av 10 vinduer fra Oskar Braatens murgård gir en link inn til hver gruppes bidrag. (<http://drivhuset.musikkverksted.no/beierbrua/>)

VURDERINGER / KONKLUSJON:

Det er med stor glede vi ser tilbake på Beierbrua-ukene i februar - resultatene ligger fortsatt tilgjengelige på nett og mange direkte tilbakemeldinger fra skolene fortalte oss også underveis at dette var noe som ble satt stor pris på av elever og lærere. Flere fremhevet som det helt spesielle for prosjektet at sammenkoblingen mellom de tre elementene - historieformidling, maleverksted og musikkverksted virkelig fungerte som en inspirerende helhet, og at elevene får gjort nye erfaringer i de kreative verkstedene. I tillegg kom det positive meldinger om det å bli godt tatt imot og om de hyggelige rammene rundt besøket, hvor elever fra andre deler av byen blir kjent med et særpregede historisk bymiljø.

Kommunikasjonen med skolene og lærerne fungerte fint både før og underveis i gjennomføringen. Vi brukte en del tid før prosjektet på å sende påminnelser og å få tilbakemelding på at klassene kommer. Drivhuset har lang erfaring med at det er viktig å ikke gi seg før man har fått ferske tilbakemeldinger som bekrefter at skolen er informert og at klassene virkelig kommer. Vi hadde et noen spørsmål om bytting i

forkant og også en skole på listen som måtte erstattes fra ventelisten. Her fikk vi god hjelp fra skolesekkens sekretariat som løste dette raskt og greit. Dette skoleåret fungerte logistikken mye bedre for oss som arrangør i og med at vi fikk tilsendt en ferdig liste over utvalgte skoler og bare behøvde å avtale detaljene. Det er et stort fremskritt i forhold til det tidligere systemet der vi håndterte all kommunikasjonen med påmelding og loddtrekningen selv.

Ettervirkninger - inspirasjon til flere former for videreføring

Prosjektet ble presentert på Hønse-Lovisas dag 27/2, med et foredrag og lysbildefremvisning. Her var representanter for Sagene bydel tilstede og vi vet også at bydelens representanter senere har vist frem nettsidene i andre sammenhenger der de forteller hva som skjer og kan skje videre i Sagene bydel. Prosjektet har også blitt presentert i møte med Kulturrådets representanter og denne type produksjon der det gamle møter det nye, og kunnskap møter kunstnerisk utfoldelse, er også interessant i forhold til kulturrådets satsing "kunstløftet".

Inspirert av det gode samarbeidet har Anne Mette Hegdahl fra Hønse-Lovisas Hus også begynt å legge planer for en bredere kulturmonstring i området rundt Beierbrua høsten 2009 i samarbeid med Sagene bydel og Kulturrådet. Her ligger det an til å gjøre noen enkeltstående kreative verksteder fra Drivhuset med barn og unge der vi bygger direkte på erfaringene fra Beierbruas Barn.

Vår vurdering er at Beierbruas med fordel kan gjentas uten store endringer med flere skoler i neste skoleår og både Anne Mette, Torun og Jon Halvor håper at Drivhusets søknad til skolesekken i Oslo om et opplegg for neste skoleår får et positivt utfall.

JHB mars 09

vedlegg 1.

Beierbruas barn - oppsummering

Fra Anne Mette Hegdahl i Hønse-Lovisas hus

Planen var å ta elevene med på en vandring i området omkring Beierbrua og opp til Leiegården i Holstsgt. 2 der forfatteren Oskar Braaten vokste opp.

I planleggingen undervurderte vi kulda i februar.

Første dagen var det over 10 ° minus.

Vi måtte forandre på opplegget:

Jeg endte opp med å vise ungene området og å si noe kort om de stedene vi kom til å snakke om. Oppe fra Beierbrua ved Oskar Braatens statue kunne vi både se fabrikkbygningene og leiegården der han vokste opp. Her brukte jeg megafon for at alle skulle høre skikkelig

Deretter gikk vi inn i Hønse-Lovisas hus, der vi hadde tent opp på peisen så det var godt å varmt.

Den lille stua var pakkende full av unger, men det gikk i grunnen bra.

Det er enklere å holde på oppmerksomheten innendørs og det å slippe å bruke megafon gjør det lettere å formidle stoffet.

Det å gi en del av ungene et navn fra fortellingene og en enkel kostyme, fungerte godt og trakk elevene med inn i historiene.

Verken plassen eller tiden gjorde det mulig å gjøre mer ut av dette.

Selv om det selvfølgelig var enkelte elever som hadde problemer med konsentrasjonen, må jeg si det var mange svært trivelige unger og mitt inntrykk har vært at opplegget fungerte etter intensjonen; nemlig å gi inspirasjon til musikkverksted og billedverkstedet i Biermansgården.

Om malerverkstedet

- fra Torun Katarina Linge - billedkunstner og verkstedsleder

På billedverkstedet har elevene fått utdelt hvert sitt staffeli og plass til å stå eller sitte og male. Ingen av gruppene fikk helt like oppgaver. Jeg erfarer at det å skape slike workshops er like mye en skaperprosess for meg som for de jeg møter og min intensjon er at de skal faglig sett lære noe nytt og når dagen er omme; ha med seg ett bilde hjem som de forhåpentligvis er fornøyd med.

Arbeidene har vært utført i store og små formater valgt ut ifra teknikken. Akrylmaling, collage, stoff, garn og modellering paste. (sandaktig) Alle har fått en innføring i bruk av staffeliet, akrylmalingen og penselbruk.

De fleste elever har god erfaring og trening i å tegne, men å male krever en helt annen innstilling til måten å uttrykke seg på. Alle har startet prosessen med å legge en bakgrunnsfarge på papiret. Da er det ikke lenger "uberørt land". Enhver farge kommuniserer "noe" bevisst eller ubevisst. Akkurat som en lyd eller tone gjør det i musikken. Fargen er valgt ut i fra hva eleven har blitt berørt av eller dagsformen denne dagen.

Hvordan var det å være barn den gangen for over 100 år siden. Uten mobiltelefon, tv, radio etc. Noe har uansett hvert likt. Det menneskelige; Det å føle glede og sorg, Ha lengsler og gleder, håp for fremtiden eller fortvilelse når en mister en av sine kjære.

Utfordringen har vært å skape en bro fra det de har hørt sammen med Anne Mette til å skulle formidle noe av inntrykkene ned på papiret: Her har jeg brakt inn ett par metoder som kan bidra til å røske litt opp i det vante; male sol i høyre hjørne, grønt gress og en stripe blå himmel.

Å tegne helt i blinde; se for seg fabrikken, broen eller Hønse-Lovisas hus for sitt indre øye uten mulighet til å kontrollere og vurdere. Og så bruke tegningen som ett utgangspunkt for videre maleprosess.

Eller mandalategning: Tegne ut i fra ett punkt: la mønster utfolde seg fra ett sentrum, vakkert blir det og la disse mønstrene bli symbolske uttrykk for en drøm det gode og vakre vi alle ønsker oss i livet Som Gustav og Valborg, Leo og alle de andre også må ha gjort....

Og bruken av stoff, garn og sand i noen av bildene. Foreldrene jobbet i Veveriet på fabrikken. Det var vel lite trolig at barna den gang hadde tilgang til akrylmaling: Men de lekte med knapper..... kanskje satt Gustav og tegnet i sand med en pinne. Og de satte sine fotavtrykk i sand og jord.....

Og ellers: Se og ta inn alle de flotte uttrykkene som elevene har skapt. Symbolikk, fargeglede og følelsesuttrykk. Intenst var det og jeg skulle gjerne hatt noe mer tid sammen med hver gruppe. Desto bedre å ha mulighet til å nyte bildene i ettertid på nettet. Håper noen har fått lyst til å male mer også. Uansett, takk for samværet.

Mer på internett:

Toruns forklaring av oppgaver og arbeidsmåter for hver enkelt skole til hver skole ligger på nett i forbindelse med bildene: <http://drivhuset.musikkverksted.no/beierbrua/>